

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania A. H.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 czerwca 2006 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w B.
z dnia 20 września 2005 r., sygn. akt III AUa .../05,

1) odrzuca skargę kasacyjną

**2) na podstawie art. 398⁶ § 2 i § 4 k.p.c. zawiadamia Okręgową
Radę Adwokacką w B. o odrzuceniu skargi kasacyjnej.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 listopada 2004 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. stwierdził, iż A. H. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od dnia 16 listopada 2000 r. do nadal z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Ubezpieczona odwołała się od przedmiotowej decyzji.

Wyrokiem z 21 marca 2005 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie, uznając, że ubezpieczona prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą polegającą na produkcji i sprzedaży płytek elewacyjnych, zaś faktyczne niewykonywanie czynności gospodarczych w krótkich odstępach czasu nie oznacza zaprzestania prowadzenia takiej działalności.

Wyrokiem z dnia 20 września 2005 r. Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. oddalił apelację ubezpieczonej, uznając wyrok Sądu pierwszej instancji za prawidłowy i nie dopatrując się wskazanych w apelacji naruszeń prawa materialnego i procesowego.

Sąd Apelacyjny wskazał, iż w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego okresy faktycznego niewykonywania działalności w czasie oczekiwania na kolejne zamówienie lub w czasie ich poszukiwania są działalnością gospodarczą (postanowienie z 17 lipca 2003 r., II UK 111/03). Zdaniem Sądu Apelacyjnego prowadzenie działalności gospodarczej w sposób zorganizowany i ciągły nie wyklucza zaistnienia faktycznych przerw w jej prowadzeniu, jednakże jedynie udokumentowana i usprawiedliwiona przerwa w faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej uzasadniałaby zwolnienie z obowiązku opłacenia składek za okres tych przerw. Zgłoszenie wyrejestrowania z ubezpieczenia nie jest zaś dla organu rentowego bezwzględnie wiążące i podlega kontroli ZUS (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 105/04). Zdaniem Sądu Apelacyjnego ubezpieczona nie udokumentowała, by zgłaszane przez nią przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej były uzasadnione. Nie wykazała bowiem, by prowadzona przez nią działalność gospodarcza miała rzeczywiście charakter sezonowy. Sąd Apelacyjny podkreślił, iż ubezpieczona nie zgłosiła faktu likwidacji działalności gospodarczej w urzędzie miasta ani w urzędzie skarbowym.

Ubezpieczona wniosła skargę kasacyjną od powyższego wyroku, domagając się uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu oraz o zasądzenie na rzecz ubezpieczonej kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu kasacyjnym. Ubezpieczona zarzuciła wyrokowi Sądu Apelacyjnego naruszenie art. 13 pkt. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1998 r. nr 137, poz. 887 z późn. zm.) przez błędną wykładnię oraz art. 382 k.p.c. przez nieuwzględnienie całości zebranego materiału dowodowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji (postanowienie SN z dnia 29 września 2005 r., III CSK 22/05; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt. I UK 303/05).
2. Przepis art. 398⁴ k.p.c. określa wymogi formalne jakim powinna odpowiadać skarga kasacyjna. Zgodnie z jego treścią skarga kasacyjna powinna, poza czynieniem zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części, przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie oraz wniosek o uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany (art. 398⁴ § 1 k.p.c.).
3. W art. 398⁴ § 1 k.p.c. ustawodawca skatalogował odrębnie w czterech punktach konstrukcyjne elementy każdej skargi kasacyjnej, a więc cechy istotne tego tylko szczególnego środka odwoławczego, podkreślając w ten sposób rangę tychże elementów. Są to wymogi bezwzględne. Ich ewentualny brak nie może być uzupełniony po upływie terminu do wniesienia skargi (postanowienie SN z dnia 20 grudnia 2005 r. sygn. akt II PZ 49/05 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 października 1997 r., II CKN 404/97, OSNC 1998, nr 4, poz. 59, z dnia 21 marca 2000 r., II CKN 711/00, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 151, z dnia 21 lipca 2005 r., V CSK 15/05, niepubl. albo z dnia 26 października 2005 r., III CSK 23/05, niepubl.). Stanowisko w przedmiocie niemożności uzupełnienia braków w zakresie bezwzględnych wymogów skargi kasacyjnej znajduje oparcie we wcześniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym brak któregośkolwiek z kreatywnych elementów dawnej kasacji, a określonych w którymkolwiek z punktów nieobowiązującego już art. 393 § 1 k.p.c. nie podlega naprawieniu w trybie art. 130 § 1 k.p.c., a kasacja dotknięta takim nieusuwalnym brakiem podlegała odrzuceniu a limine (postanowienie SN z dnia 9 listopada 2000 r., II CKN 1385/00, OSNC 2001 r, z. 3, poz. 51; postanowienie SN z dnia 12

grudnia 2000 r. V CKN 1780/00, OSNC 2001 r., z. 3, poz. 52; postanowienie SN z dnia 16 listopada 2005 r., V CZ 134/05).

4. Z powyższego wynika, iż skarga kasacyjna niezawierająca któregokolwiek z elementów konstrukcyjnych wymienionych w art. 398⁴ § 1 k.p.c. dotknięta jest nieusuwalnym brakiem skutkującym jej odrzuceniem w myśl art. 398⁶ k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 października 1997 r., II CKN 404/97, OSNC 1998, nr 4, poz. 59, z dnia 21 marca 2000 r., II CKN 711/00, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 151, z dnia 21 lipca 2005 r., V CSK 15/05, niepubl. albo z dnia 26 października 2005 r., III CSK 23/05, niepubl.).
5. Zachowanie wymagań formalnych skargi kasacyjnej badane jest – niezależnie od oceny dokonywanej przez sąd przedstawiający Sądowi Najwyższemu skargę kasacyjną - przez Sąd Najwyższy. Zgodnie bowiem z art. 398⁶ § 3 kpc Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji.
6. Z art. 398⁴ § 1 k.p.c. jednoznacznie wynika, iż wymóg przedstawienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem należy do bezwzględnych wymogów skargi kasacyjnej (postanowienie SN z dnia 7 czerwca 2005 r., sygn. akt III PK 67/05; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r., sygn. akt. III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; postanowienie SN z dnia 11 maja 2006 r., sygn. akt III CSK 163/06; postanowienie SN z dnia 23 lutego 2006 r., sygn. akt I CZ 4/06; postanowienie SN z dnia 18 stycznia 2006 r., sygn. akt II CSK 166/05; postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2006 r., sygn. akt II CSK 2/06; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt II CSK 58/06; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt II CSK 59/06).
7. Obowiązek przedstawienia przez skarżącego wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia wiąże się z instytucją tzw. "przedsądu", polegającego m.in. na możliwości Sądu Najwyższego odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). Ten możliwy sposób zakończenia postępowania kasacyjnego dowodzi zrównania rangą obowiązku przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art.

398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) z obowiązkiem odrębnego przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; postanowienie SN z dnia 11 maja 2006 r., sygn. akt III CSK 163/06; postanowienie SN z dnia 23 lutego 2006 r., sygn. akt I CZ 4/06; postanowienie SN z dnia 18 stycznia 2006 r., sygn. akt II CSK 166/05; postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2006 r., sygn. akt II CSK 2/06; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt II CSK 58/06; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt II CSK 59/06).

8. Spełnienie tego obowiązku polega na wskazaniu, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne lub, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów lub, że zachodzi nieważność postępowania lub, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ponadto – co również nie jest bez znaczenia – w uzasadnieniu wniosku należy przedstawić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; postanowienie SN z dnia 11 maja 2006 r., sygn. akt III CSK 163/06; postanowienie SN z dnia 23 lutego 2006 r., sygn. akt I CZ 4/06; postanowienie SN z dnia 18 stycznia 2006 r., sygn. akt II CSK 166/05; postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2006 r., sygn. akt II CSK 2/06; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt II CSK 58/06; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt II CSK 59/06).
9. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej z uzasadnieniem, o którym mowa w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. powinien być – podobnie jak pozostałe elementy przewidziane w tym przepisie – przedstawiony w skardze kasacyjnej, jako odrębny element pisma procesowego (postanowienie SN z dnia 5 sierpnia 2005 r., sygn. akt II PK 199/05; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; postanowienie SN z dnia 11 maja 2006 r., sygn. akt III CSK 163/06; postanowienie SN z dnia 23 lutego 2006 r., sygn. akt I CZ 4/06; postanowienie SN z dnia 18 stycznia

2006 r., sygn. akt II CSK 166/05; postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2006 r., sygn. akt II CSK 2/06; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt II CSK 58/06; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt II CSK 59/06).

10. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że brak odrębnego wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem, uniemożliwia traktowanie pisma jako skargi kasacyjnej i wyklucza jej uzupełnienie (postanowienie SN z dnia 5 sierpnia 2005 r., sygn. akt II PK 199/05; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt I UK 303/05; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r. sygn. akt I UK 309/05). Przedstawienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.), jest bowiem istotnym elementem skargi kasacyjnej. Jego brak nie pozwala na ocenę czy w sprawie występują przesłanki ustawowe dla poddania kasacji rozpoznaniu (postanowienie SN z dnia 5 sierpnia 2005 r., sygn. akt II PK 199/05; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt I UK 303/05; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r. sygn. akt I UK 309/05).
11. Wymienione w art. 398⁴ § 1 pkt. 2 podstawy kasacyjne (naruszenie prawa materialnego i naruszenie przepisów postępowania) oraz ich uzasadnienie nie zastępują wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia wymienionego w art. 398⁴ § 1 pkt. 3 (postanowienie SN z dnia 20 grudnia 2005 r. sygn. akt II PZ 49/05; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., I UK 309/05; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; postanowienie SN z dnia 11 maja 2006 r., sygn. akt III CSK 163/06; postanowienie SN z dnia 23 lutego 2006 r., sygn. akt I CZ 4/06; postanowienie SN z dnia 18 stycznia 2006 r., sygn. akt II CSK 166/05; postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2006 r., sygn. akt II CSK 2/06; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt II CSK 58/06; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt II CSK 59/06). Gdyby bowiem okoliczności dające Sądowi Najwyższemu materiał do dokonania przedsądu (przyjęcia lub odmowy przyjęcia kasacji do rozpoznania) należało wywodzić z treści podstaw kasacyjnych i ich

uzasadnienia, nie byłoby potrzeby ustanowienia odrębnego od podstaw kasacyjnych wymagania, jakim jest wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej. Regulacja zawarta w art. 398⁴ § 1 pkt. 3 kpc nie miałaby wówczas racji bytu (postanowienie SN z dnia 20 grudnia 2005 r. sygn. akt II PZ 49/05; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r. , sygn. akt. I UK 303/05; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r. sygn. akt I UK 309/05). W orzecznictwie Sądu Najwyższego uznaje się ponadto, że jeżeli skarżący nie wskazał w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie, to obowiązek ich przedstawienia nie jest spełniony, choćby dały się wywieść z uzasadnienia kasacji (postanowienie SN z dnia 5 sierpnia 2005 r., sygn. akt II PK 199/05; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt. I UK 303/05; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r. sygn. akt I UK 309/05).

12. Sąd Najwyższy ustalił, że skarga kasacyjna ubezpieczonej z 20 grudnia 2005 r. nie zawiera wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ani jego uzasadnienia. Skarżąca ograniczyła się jedynie do sformułowania zarzutu oczywistego naruszenia prawa przez wyrok Sądu Apelacyjnego z 20 września 2005 r. Jak wskazano powyżej, wskazanie podstaw skargi kasacyjnej nie zastępuje wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia.
13. Z powyższego wynika, iż nie został zatem spełniony określony w art. 398⁴ § 1 k.p.c. wymóg. Stanowi to istotny, nienaprawialny brak konstrukcyjny skargi kasacyjnej, powodujący z mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c. odrzucenie skargi kasacyjnej (postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r., sygn. akt. I UK 303/05; postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2006 r. sygn. akt I UK 309/05; postanowienie SN z dnia 24 października 2005 r., sygn. akt III UK 142/05).
14. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 i 4 k.p.c. orzekł jak na wstępie.